

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

На засіданні кафедри конституційного права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСТИТУЦІЙНА КОНФЛІКТОЛОГІЯ»,
що викладається в межах
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності № 081 Право**

Назва дисципліни	Конституційна конфліктологія
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра конституційного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право
Викладачі дисципліни	Кобрин Володимир Степанович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права
Контактна інформація викладачів	volodymyrkobryn2809@gmail.com , http://law.lnu.edu.ua/employee/kobryn-volodymyr-stepanovych-2 , кафедра конституційного права, ауд. 507.
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити, volodymyrkobryn2809@gmail.com , +380676744648
Сторінка дисципліни	
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна розроблена таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб розуміти причини та наслідки конституційних конфліктів для Української держави. Представлено як основні види конституційних конфліктів так і найбільш поширенні механізми та інструменти для їх попередження та врегулювання.
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Конституційна конфліктологія» є завершальною вибірковою дисципліною спеціальності 081 Право для освітньої-професійної програми «Бакалавр», яка викладається в 6 семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Конституційна конфліктологія» є ознайомлення студентів із причинами, практикою попередження та врегулювання конституційних конфліктів.
Література для вивчення дисципліни	Основана література: 1. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К. : ВАІТЕ, 2021. 528 с. 2. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. Харків : Право, 2011. 1128 с. 3. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 616 с. 4. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2010. 464 с. 5. Конституційна конфліктологія (конституційні механізми подолання політичних криз) : посібник / Г. М. Волянська, М. В. Оніщук, М. В. Савчин та ін. К. : Інститут громадянського суспільства, 2008. 188 с.

Додаткова література:

1. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права : Монографія. Х. : Право, 2008. 220 с.
2. Барабаш Ю. Г. Парламентський контроль в Україні (конституційно-правовий аспект) / Ю. Г. Барабаш. Х. : Легас, 2004. 192 с.
3. Бориславська О. Роль Президента в змішаній республіці парламентсько-президентського типу: конституційна доктрина і політична дійсність. Український часопис конституційного права. 2019. № 1. С. 3–17.
4. Бориславський Л. Інститут Президента України після виборів 2019 року: новий етап розвитку? Український часопис конституційного права. 2019. № 1. С. 33–50.
5. Єзеров А. А. Динаміка конституційних конфліктів. Часопис Київського університету права. 2009. № 4. С. 117-122.
6. Єзеров А. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні. Одеса : Юрид. л-ра, 2008. 240 с.
7. Кобрин В. Муніципальні конфлікти між органами та посадовими особами місцевого самоврядування: засоби запобігання та механізми врегулювання. 2022. № 1. С. 21-34.
8. Кобрин В. С. Прем'єр-міністр України у системі стримувань і противаг влади сучасної конституційної моделі Української держави. Український часопис конституційного права. 2018. № 4. С. 113-121.
9. Мельниченко В., Плахотнюк О. Статус Президента і форма державного правління: взаємообумовленість та взаємовплив. Право України. 2014. № 8. С. 56-66.
10. Олькіна О. В. Конституційний інститут дострокового припинення повноважень вищих посадових осіб України: розвиток законодавства та юридичної практики: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02. Одеса, 2011. 20 с.
11. Шаповал В. М. Сучасний конституціоналізм. К. : Юридична фірма «Салком» ; Юрінком Інтер, 2005. 560 с.
12. Fisher L. Constitutional conflicts between Congress and the President. Kansas: University Press of Kansas; 6th edition. 2014. 384 p.
13. Punnet R. M. Fron-Bench Opposition: The Role of Leader of the Opposition, the Shadow Cabinet and Shadow Government in British Politics. London: Heinemann, 1973. 500 p.
14. Sartori G. Parties and Party Systems: A Framework for Analysis. New York, Cambridge University Press, 1976. 370 p.
15. Schelling Thomas C. The strategy of conflict. Harvard University Cambridge, Massachusetts London, England. 1980. 309 p.
16. Schmitt Carl. The concept of the political ; translation, introduction, and notes by George Schwab ; with “The Age of Neutralizations and Depoliticizations” translated by Matthias Konzen and John P. McCormick ; with Leo Strauss’ notes on Schmitt’s essay, translated by J. Harvey Lomax ; foreword by Tracy B. Strong. The University of Chicago Press, Chicago. 2007. 126 p.

	<p>Інтернет джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Президент України. URL: https://www.president.gov.ua/ 2. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua 3. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua 4. Конституційний Суд України. URL: http://www.ccu.gov.ua/ 5. Реформа децентралізації влади. URL :http://decentralization.gov.ua/ 6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : https://reyestr.court.gov.ua/ 7. Український часопис конституційного права. URL : https://www.constjournal.com/ 8. Центр конституційних ініціатив. URL : http://www.cki.org.ua/ 9. Реанімаційний пакет реформ. URL : https://rpr.org.ua/
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 73 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати поняття, сутність, види та причини конституційних конфліктів, засоби їх попередження та врегулювання; - вміти застосовувати знання з попередження, запобігання та ефективного врегулювання конституційних конфліктів; - набуде навиків критичного мислення, системного аналізу та оцінки правових проблем і конфліктів, роботи у малих групах, проявлення лідерських якостей, підготовки актів правозастосування, консультування з правових питань, розв'язання проблем та побудови ефективних аргументів.
Ключові слова	конфлікт, державно-правові відносини, конституційна конфліктологія
Формат курсу	Очний або дистанційний виходячи із карантинних вимог
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Основи теорії конституційної конфліктології.</p> <p>Тема 2. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Президентом України та Верховною Радою України.</p> <p>Тема 3. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Президентом України та органами виконавчої влади в Україні.</p> <p>Тема 4. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України.</p> <p>Тема 5. Конституційні конфлікти між інститутами громадянського суспільства та органами публічної влади.</p> <p>Тема 6. Конституційні конфлікти між органами та посадовими особами місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>Тема 7. Вирішення конституційних конфліктів як функція Конституційного Суду України.</p> <p>Тема 8. Зміна Конституції України як спосіб вирішення конституційних конфліктів.</p>
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру, комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з конституційного права, адміністративного права, конституційно-процесуального права основ теорії права та держави, достатніх для сприйняття категоріального апарату курсу та розуміння його джерел

<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія, дебати, медіація, континуум, діалог Сократа, метод «мозкового штурму», кейс-метод, метод проектів, робота у малих групах, метод зайняття позиції та інші.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • залік (залікове модульне завдання): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового завдання. При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Перелік запитань на залік:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика конфлікту як соціального явища 2. Стадії конституційних конфліктів

3. Поняття та сутність конституційно-правового конфлікту
4. Види конституційних конфліктів
5. Передумови та причини конституційних конфліктів
6. Конфлікти між органами державної влади
7. Конкуруюча компетенція як фактор конфліктності у взаємовідносинах між Президентом України та Верховною Радою України
8. Інститут дострокового припинення повноважень парламенту
9. Конституційні кризи 2006 та 2007 років та шляхи їх подолання
10. Конституційна процедура усунення Президента України з поста в порядку імпічменту
11. Інститут дискреційних повноважень глави держави
12. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Президентом України та Верховною Радою України
13. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Президентом України та Кабінетом Міністрів України
14. Зупинення та скасування актів Президентом України актів органів виконавчої влади
15. Інститут контрасигнування актів глави держави в Україні
16. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Прем'єр-міністром України та Президентом України, Верховною Радою України
17. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України
18. Парламентський контроль за діяльністю Кабінету Міністрів України
19. Парламентська відповідальність Кабінету Міністрів України
20. Конституційні конфлікти між інститутами громадянського суспільства та органами публічної влади
21. Революція як крайня форма вираження невдоволення рішеннями чи діями (бездіяльністю) органів публічної влади
22. Конфесійні (релігійні) конфлікти
23. Конституційні конфлікти у міжвиборчий період, пов'язані із реалізацією виборчих прав громадян України
24. Конфлікти між органами місцевого самоврядування
25. Конфлікти між посадовими особами місцевого самоврядування
26. Конфлікти під час добровільного об'єднання територіальних громад
27. Партійно-політичні конфлікти
28. Конституційні конфлікти між органами публічної влади та ЗМІ
29. Повноваження Конституційного Суду України з попередження та вирішення конституційних конфліктів
30. Неконституційність нормативних актів як джерело конституційних конфліктів
31. «Політичне питання» як спосіб уникнення Конституційним Судом України вирішення конституційних конфліктів
32. Конституційні конфлікти у взаємовідносинах між Конституційним Судом України та органами державної влади
33. Вирішення конституційних конфліктів як функція Конституційного

	<p>Суду України</p> <p>34. Стабільність та змінність конституції як її основні характеристики</p> <p>35. Зміна Конституції України як засіб вирішення конституційних конфліктів</p> <p>36. Загальна характеристика змін до Конституції України (2004, 2010, 2014, 2016, 2019 рр.)</p> <p>37. Референдум як спосіб затвердження конституційних змін</p> <p>38. Небезпеки та загрози референдної демократії</p> <p>39. Причин та передумов російсько-української війни 2022 року</p> <p>40. Конституційні конфлікти в допоміжних органах і установах при Президентові України</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>